

BIULETYN

SZPITALA UNIWERSYTECKIEGO NR 2
IM. DR. JANA BIZIELA W BYDGOSZCZY

CZERWIEC 2025, NR 58 / 78

ISSN 2450-2308

WYDARZENIA

ZABIEGI

OŚIĄGNIĘCIA

PROJEKTY

PRZESZŁOŚĆ I DOŚWIADCZENIE
DO ZDROWIA CHOROBY

Szanowni Pracownicy, Koleżanki i Koledzy,

kolejny raz mam przyjemność powitać Państwa na łamach naszego Biuletynu – kwartalnika, który odzwierciedla życie i dynamikę Naszego Szpitala. To nie tylko zapis wydarzeń, osiągnięć i planów – to przede wszystkim opowieść o ludziach, którzy każdego dnia współtworzą to wyjątkowe miejsce.

Za nami czas pełen wyzwań, ale także ważnych sukcesów i przełomowych momentów. Bez wątpienia jednym z nich był Zjazd Polskiej Unii Szpitali Klinicznych, który odbył się w dniach 15–16 maja w Bydgoszczy. Po raz pierwszy w historii oba szpitale uniwersyteckie stanęły w roli gospodarzy tego ogólnopolskiego spotkania. Dwa dni intensywnych obrad, paneli dyskusyjnych i wymiany doświadczeń pokazały, że szpitale kliniczne w Polsce mają wspólne cele, wyzwania i potencjał do kreowania rzeczywistej zmiany. Dla naszego środowiska to ogromne wyróżnienie i potwierdzenie, że Bydgoszcz to istotny punkt na mapie polskiej medycyny akademickiej.

W ostatnim kwartale zakończył się ważny etap wewnętrznych prac planistycznych. Kierunek naszego rozwoju nie jest dziełem przypadku – przeciwnie, opiera się na precyzyjnie określonych priorytetach, które zostały ujęte w dokumencie: „Plan Strategiczny Szpitala Uniwersyteckiego nr 2 im. dr. Jana Biziela w Bydgoszczy na lata 2025–2030. Z satysfakcją informuję, że Zarządzeniem nr 110 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu dokument ten został zatwierdzony. Stanowi on wyraz naszej wspólnej wizji: nowoczesnego, otwartego na potrzeby pacjentów i pracowników szpitala akademickiego, który nie tylko leczy, ale również kształci i bada. Strategia uwzględnia zarówno konieczność dalszej modernizacji infrastruktury i rozwoju zaplecza technologicznego, jak i wzmacnianie kompetencji, współpracę naukową oraz podkreślenie roli pacjenta w systemie opieki. To dokument, który pomoże nam jeszcze skuteczniej odpowiadać na zmieniające się wyzwania

współczesnej medycyny i umacniać pozycję Szpitala jako wiodącego ośrodka klinicznego i akademickiego. Dziękuję wszystkim, którzy wnieśli swój wkład w jego powstanie – jestem przekonana, że będzie on dla nas drogowskazem na nadchodzące lata.

Wśród widocznych już teraz zmian warto wspomnieć o trwającym remoncie głównych ciągów komunikacyjnych Szpitala – miejsc, przez które każdego dnia przewijają się tysiące kroków, rozmów i historii. Przestrzenie, z których codziennie korzystają zarówno pacjenci, jak i personel, zyskują nowoczesny, przyjazny i estetyczny wygląd. W tym miejscu składam serdeczne podziękowania Pracownikom Działu Administracyjno-Technicznemu, których zaangażowanie, determinacja i ogromna praca umożliwiają przeprowadzenie tych zmian w działającym, tętniącym życiem Szpitalu.

Bieżące wydanie Biuletynu jest dowodem na to, jak wiele dzieje się w naszym Szpitalu. Znajdziecie w nim Państwo relacje z wydarzeń naukowych, konferencji, warsztatów i szkoleń, które z powodzeniem organizujemy lub współorganizujemy. To m.in. jubileuszowa konferencja z okazji 20-lecia działalności Kliniki Reumatologii, VI Bydgoskie Spotkania Neonatologiczne, XIV Międzynarodowe Sympozjum Alergologiczne czy pierwsze ogólnopolskie spotkanie Szkoły Elektroradiologii 2025 – wydarzenia, które łączą środowisko medyczne i inspirują do wspólnego działania.

Nie zabrakło również tematów klinicznych, które potwierdzają naszą gotowość do wdrażania

Plan Strategiczny Szpitala

„Przez wiedzę i doświadczenie do zdrowia chorego”

2025-2030

najnowszych osiągnięć medycyny: nowatorskie techniki operacyjne w ginekologii onkologicznej, implantacja przeszłonowego systemu aktywnego implantu ucha środkowego, innowacyjne podejście w neurochirurgii.

W tym numerze znajdują Państwo również ciekawe relacje z warsztatów z zakresu cytometrii, dostępu naczyniowych, szkolenia ppoż. i wiele więcej. Osobną wartością pozostają działania na rzecz wsparcia psychologicznego i emocjonalnego pacjentów – jak choćby współpraca z Fundacją „Piękniejsze Życie”, której warsztaty w naszym Szpitalu były pięknym przykładem empatii i nadziei.

Certyfikat „Szpital bez bólu”, który z dumą dołączył do naszych osiągnięć, jest nie tylko formalnym wyróżnieniem, lecz przede wszystkim potwierdzeniem, że troska o pacjenta – jego komfort, poczucie bezpieczeństwa i wolność od niepożądanego cierpienia – stanowi fundament naszej codziennej pracy. Medycyna to nie tylko walka z chorobą – to także umiejętność uważnego słuchania, łagodzenia cierpienia i dawania pacjentowi

poczucia, że jest bezpieczny i zaopiekowany. Certyfikat ten utwierdza nas w przekonaniu, że nowoczesność w opiece zdrowotnej to nie tylko technologia – to przede wszystkim człowiek i relacja oparta na zaufaniu, szacunku i zrozumieniu.

Nadchodzą wakacje – długo wyczekiwany czas, w którym choć na chwilę można oderwać się od codziennych obowiązków. Z tej okazji chciałbym Państwu życzyć pięknego, spokojnego lata. Niezależnie od tego, czy wybieracie się w dalekie podróże, czy planujecie odpocząć bliżej domu – życzę pogody, czasu dla siebie, dla rodziny, dla pasji. Niech te tygodnie przyniosą oddech, radość i nową energię.

Dziękuję Państwu za każdy dzień pracy, za współodpowiedzialność, za profesjonalizm, a także za zwykłą – a tak niezwykle ważną – ludzką życzliwość.

Z wyrazami szacunku i serdecznymi pozdrowieniami,

dr n. med. Agnieszka Rogalska,
Dyrektor Szpitala

ZJAZD POLSKIEJ UNII SZPITALI KLINICZNYCH W BYDGOSZCZY

W dniach 15–16 maja 2025 r. Bydgoszcz gościła kilkudziesięciu dyrektorów i przedstawicieli szpitali klinicznych. Okazją do spotkania był Zjazd Polskiej Unii Szpitali Klinicznych, podczas którego omawiano aktualne problemy w zarządzaniu placówkami leczniczymi.

W zjeździe uczestniczyli również przedstawiciele Ministerstwa Zdrowia, Narodowego Funduszu Zdrowia, Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia, Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji oraz innych podmiotów związanych z ochroną zdrowia.

Podczas otwarcia spotkania dyrektor Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu Marcin Drozd przekazał symboliczne Serce PUSK dyrektor Szpitala Uniwersyteckiego nr 2 im. dr. J. Biziela dr n.med. Agnieszce Rogalskiej i dyrektorowi Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. dr. A. Jurasza dr. n. o zdr. inż. Jackowi Krysiowi, którzy byli współgospodarzami Zjazdu. Prorektor ds. CM UMK prof. Dariusz Grzanka w swoim wystąpieniu podkreślił, jak ważna jest integracja i współpraca środowisk klinicznych w Polsce, bo tylko wspólnie możemy mieć realny wpływ na rozwój nauki i medycyny. W imieniu Prezydenta Miasta Bydgoszczy Rafała Bruskiego gości przywitała Z-ca Prezydenta Pani Iwona Waszkiewicz, podkreślając, że Bydgoszcz jest miastem otwartym i przyjaznym zarówno nauce, jak i medycynie.

■ Fot. Mariusz Kowalikowski

■ Fot. Mariusz Kowalikowski

Program konferencji obejmował szereg wystąpień podzielonych na tematyczne bloki. Każde z wystąpień wносиło istotny wkład w poruszaną problematykę i prowokowało do żywej dyskusji wśród uczestników. Szczególne zainteresowanie wzbudziły wystąpienia dotyczące finansowania inwestycji, rozliczeń z NFZ a także zakresu wyzwań jakie stoją przed szpitalami w obliczu realizacji strategii ESG, które skłoniły uczestników do licznych pytań i wymiany poglądów. Konferencja była również okazją

do nawiązania kontaktów i wymiany doświadczeń pomiędzy środowiskami akademickimi i praktykami.

Podczas pierwszego dnia Zjazdu zaprezentowano tematy przygotowane przez Szpital Biziela, a w drugim dniu swoimi doświadczeniami i dobrymi praktykami podzielił się Szpital Jurasza. Po częściach wykładowych goście mieli okazję zwiedzić oba szpitale. Kolejne spotkanie dyrektorów szpitali uniwersyteckich zaplanowane jest w dniach 18-19 września br., w Zielonej Górze.

CERTYFIKACJA „SZPITAL BEZ BÓLU”

8 kwietnia 2025 roku w Krakowie odbyło się posiedzenie Komisji Certyfikacyjnej Polskiego Towarzystwa Badania Bólu, która (bez zastrzeżeń) przyznała certyfikat w zakresie leczenia bólu ostrego i przewlekłego dla wszystkich oddziałów naszego Szpitala. To efekt zaangażowania całego naszego personelu.

Podczas certyfikacji szpital reprezentowały: lek. Agnieszka Nowakowska – Arendt, koordynator ds. leczenia bólu i opieki pulmonologicznej oraz Pełnomocnik ds. Praw Pacjenta i Zdarzeń Niepożądanych Justyna Antoniewicz.

Kryteria, które zostały uwzględnione podczas certyfikacji:

- przeszkolenie personelu na temat leczenia bólu (z uwzględnieniem lekarzy, pielęgniarek, fizjoterapeutów i psychologów),
- prowadzenie monitoringu natężenia bólu oraz leczenia bólu u wszystkich pacjentów na oddziale,

- informowanie pacjentów o możliwości i metodach uśmierzania i leczenia bólu,
- monitorowanie ewentualnych działań niepożądanych.

Szczegóły dotyczące certyfikacji dostępne są pod linkiem:

NOWOCZESNE CENTRUM STOMATOLOGII

7 maja 2025 roku w naszym Szpitalu podpisano umowę na budowę nowego obiektu dydaktycznego – Centrum Stomatologii. Wykonawcą inwestycji została firma 3R Modular, która przedstawiła najkorzystniejszą ofertę w postępowaniu przetargowym. Wartość projektu wynosi 68,72 mln zł i jest finansowana z dotacji Krajowego Programu Odbudowy oraz środków własnych uczelni.

Nowoczesne Centrum Stomatologii powstanie na terenie kompleksu szpitalnego, od strony

ul. Ujejskiego. Budynek zostanie połączony łącznikiem z zachodnim skrzydłem szpitala. Czterokondygnacyjny obiekt o powierzchni użytkowej ponad 4 500 m² będzie wyposażony w nowoczesne sale wykładowe i seminaryjne, centrum egzaminów testowych oraz pełne zaplecze techniczne i logistyczne. Przestrzeń umożliwi kształcenie m.in. stomatologów dziecięcych, ortodontów, radiologów, chirurgów stomatologicznych, periodontologów i protetyków.

Zakres inwestycji obejmuje również zagospodarowanie terenu – powstaną parkingi, drogi dojazdowe, chodniki oraz niezbędna infrastruktura techniczna.

■ Od lewej: prof. dr hab. n. med. Paweł Burduk (Kierownik Kliniki Otolaryngologii, Onkologii Laryngologicznej i Chirurgii Szczerkowo-Twarzowej), prof. dr hab. n. med. Kornelia Kędziora-Kornatowska (Katedra Geriatrii WNoZ CM UMK), prof. dr hab. n. med. Dariusz Grzanka (Prorektor ds. Collegium Medicum), prof. dr hab. n. med. Andrzej Tretyn (JM Rektor UMK), Joanna Sypko (Prezesa 3R Modular), prof. dr hab. n. med. Iwona Sadowska-Krawczyńska (Dziekan Wydziału Lekarskiego CM UMK, Kierownik Kliniki Neonatologii), dr n. med. Agnieszka Rogalska (Dyrektor Szpitala), Zbigniew Ostrowski (Wicemarszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego), dr inż. Marzena Ruczyńska (Zastępca Kanclerza ds. Collegium Medicum). Fot. Mariusz Kowalikowski

POŁOŻNICTWO W PRAKTYCE

WARSZTATY „PIĘKNE NARODZINY”

28 marca 2025 roku w Hotelu Słoneczny Młyn w Bydgoszczy odbyły się warsztaty dla kobiet w ciąży oraz mam noworodków pt. Piękne Narodziny. Prelekcję dotyczącą ochrony krocza i leczenia blizn poporodowych wygłosiła lek. Małgorzata Głogiewicz – specjalista położnictwa i ginekologii z Kliniki Położnictwa, Chorób Kobietych i Ginekologii Onkologicznej naszego Szpitala.

DZIEŃ OTWARTY W KLINICE POŁOŻNICTWA

18 kwietnia i 8 maja 2025 roku w Klinice Położnictwa, Chorób Kobietych i Ginekologii Onkologicznej naszego Szpitala odbyły się kolejne dni otwarte.

W wydarzeniu uczestniczyły przyszłe mamy, które mogły obejrzeć sale porodowe, zapoznać się z dostępnymi metodami i technikami porodu, a także zasięgnąć różnych przydatnych informacji. Wydarzenie poprowadziły wspólnie lek. Małgorzata Głogiewicz – specjalista położnictwa i ginekologii oraz mgr Katarzyna Barszczyk – Położna Oddziałowa w Klinice Położnictwa.

TYDZIEŃ GODNEGO PORODU

19 maja 2025 roku odbyło się wyjątkowe spotkanie dla przyszłych rodziców w ramach Tygodnia Godnego Porodu.

Wydarzenie pod patronatem Fundacji Rodzić po Ludzku zostało zorganizowane przez Klinikę Położnictwa, Chorób Kobietych i Ginekologii Onkologicznej naszego Szpitala.

W programie znalazły się m.in.:

- Powitanie i wprowadzenie do tematyki godnego porodu – lek. Małgorzata Głogiewicz,
- Plan porodu – poznaj swoje prawa – położny Jerzy Cholewiński,
- Pozycje wertykalne – dlaczego są ważne w porodzie? – spec. położna mgr Alina Kostrzewska,
- Metody leczenia bólu porodowego – położna mgr Ada Frydrychowicz,
- Świadomy start – pierwsze 48 godz. Okiem dorady laktacyjnego – położna, doradca laktacyjny mgr Małgorzata Drgas.

NOWE TECHNIKI W GINEKOLOGII OPERACYJNEJ W KLINICE POŁOŻNICTWA, CHORÓB KOBIECYCH I GINEKOLOGII ONKOLOGICZNEJ

Obecnie w Klinice Położnictwa Chorób Kobiety i Ginekologii Onkologicznej obowiązki kierownika kliniki pełni dr n. med. Rafał Adamczak. Od momentu objęcia stanowiska kładł nacisk na wdrożenie nowych techniki operacji małoinwazyjnych w ginekologii onkologicznej oraz zaburzeniach statyki narządu rodowego. Wraz z Koordynatorem Oddziału Ginekologii dr Wiesławą Chmielewską, Konsultantem Wojewódzkim w Dziedzinie Ginekologii Onkologicznej powołali zespół zajmujący się wykonywaniem zabiegów technikami minimalnie inwazyjnymi oraz zmodyfikowali techniki operacyjne, które są obecnie standardem w Klinice m.in.: histeroskopia office, laparoskopowa histerektomia i sakrokolpopeksja. W zespole znajdują się dr Anna Nawrocka, dr Agata Stawska, dr Wojciech Knypiński i dr Bartłomiej Myszkowski. Dodatkową korzyść odnoszą także lekarze rezydenci, którzy mają okazję poprawiania swoich umiejętności operacyjnych.

Rak endometrium (rak trzonu macicy) jest najczęstszym nowotworem ginekologicznym u kobiet. Standardem leczenia we wczesnym stadium jest operacyjne usunięcie macicy wraz z przydatkami (jajnikami i jajowodami). Obecnie, zgodnie z europejskimi rekomendacjami, preferowane jest podejście małoinwazyjne – zabieg wykonuje się metodą laparoskopową, co oznacza mniejsze nacięcia, krótszą hospitalizację i szybszy powrót do zdrowia w porównaniu z tradycyjną laparotomią. Nowoczesnym elementem operacji jest wykorzystanie zieleni indocyjaninowej (ICG) do identyfikacji węzłów chłonnych wartowniczych

oraz zastosowanie tzw. ultra-stagingu w badaniu mikroskopowym tych węzłów.

Laparoskopowa histerektomia (wycięcie macicy) wykonywana jest w znieczuleniu ogólnym przez kilka drobnych nacięć w powłokach brzusznych. Przez te nacięcia wprowadza się kamerę oraz specjalne narzędzia chirurgiczne. Zabieg zwykle obejmuje usunięcie całej macicy wraz z szyjką, a także obustronne usunięcie przydatków (jajników i jajowodów) – jest to konieczne ze względu na ryzyko współwystępowania zmian nowotworowych w jajnikach oraz hormonalną zależność raka endometrium. Następnie operator usuwa regionalne węzły chłonne, ale zamiast wycinać je wszystkie profilaktycznie, koncentruje się na tzw. węzłach wartowniczych. To właśnie one są pierwszym „przystankiem” dla komórek nowotworowych przemieszczających się z guza drogą limfy. Procedura rozpoczyna się od podania znacznika – zieleni indocyjaninowej (ICG) – w okolicę szyjki macicy, zwykle w czterech punktach wokół guza. ICG to barwnik fluorescencyjny, który posiada zdolność wnikania w tkanki oraz szybkiego wchłaniania się do naczyń limfatycznych, dokładnie je zabarwiając. Po około kilku minutach od podania barwnika operator przystępuje do właściwej operacji laparoskopowej. Kamera laparoskopowa wyposażona w źródło światła bliskiej podczerwieni (NIR) umożliwia uwidocznienie fluorescencji ICG w naczyniach chłonnych i węzłach – dzięki temu węzły wartownicze świecą na zielono i można je łatwo zlokalizować oraz wyciąć. Taka technika nazywana jest mapowaniem węzła wartowniczego. W praktyce chirurg usuwa w pierwszej kolejności fluorescencyjnie uwidocznione węzły chłonne wartownicze (zwykle po 1-2 węzły z każdej strony miednicy), a następnie przeprowadza właściwe wycięcie macicy

[ciąg dalszy na s. 10](#)

ciąg dalszy ze s. 9

z przydatkami metodą laparoskopową. Cały zabieg jest minimalnie inwazyjny – odbywa się przez niewielkie nacięcia, z niewielką utratą krwi i z minimalnym urazem okolicznych tkanek. Po usunięciu narządu rodowego oraz węzłów wartowniczych kończy się operację, pozostawiając jedynie drobne szwy na skórze.

Rola ICG w identyfikacji węzłów wartowniczych

Węzeł chłonny wartowniczy to pierwszy węzeł chłonny na drodze spływu chłonki z guza nowotworowego. Nie zawsze jest on najbliższy położony anatomicznie, ponieważ układ chłonny bywa zmienny – dlatego opracowano specjalne metody jego wykrywania. Tradycyjnie w onkologii do identyfikacji węzłów wartowniczych używano barwników (np. błękit patentowy) lub radioaktywnych znaczników. Obecnie coraz powszechniej stosuje się zieleń indocyjaninową (ICG) – barwnik fluorescencyjny wykorzystywany wcześniej m.in. w kardiologii i okulistyce, o doskonałych właściwościach penetrowania tkanek i szybkiego transportu naczyniami limfatycznymi. Po podaniu ICG do szyjki macicy barwnik ten podąża wraz z chłonką tak, jak potencjalne komórki nowotworowe, docierając do węzłów chłonnych regionalnych. W ciągu kilkunastu minut ICG gromadzi się w pierwszych napotkanych węzłach – czyli właśnie węzłach wartowniczych. Dzięki użyciu specjalnej kamery laparoskopowej, emitującej światło podczerwone i czulej na fluorescencję, operator widzi na ekranie podświetlone na zielono struktury chłonne. Ułatwia to precyzyjne zlokalizowanie i wycięcie węzłów wartowniczych, nawet jeśli są one małe lub nietypowo położone. Co ważne, laparoscopia sprzyja tej technice – powiększenie obrazu i dobra wizualizacja ułatwiają śledzenie drobnych naczyń chłonnych i wychwycenie świecących węzłów. W praktyce zastosowanie ICG przekłada się na większą skuteczność wykrywania węzłów wartowniczych w raku endometrium. Badania wskazują, że odsetek wykrycia węzłów wartowniczych

przy użyciu fluorescencji ICG jest wyższy (sięgający 80–90%) niż przy stosowaniu samych barwników niefluorescencyjnych. Dzięki temu chirurg ma dużą szansę zidentyfikować węzły po obu stronach miednicy, co zwiększa wiarygodność oceny stanu onkologicznego pacjentki. Po wycięciu węzłów wartowniczych materiał ten jest zabezpieczany do dalszego badania histopatologicznego. Jeśli z jakiegoś powodu węzeł wartowniczy nie zostanie uwidoczniony (tzw. nieudane mapowanie na danej stronie), standardem jest uzupełnienie zabiegu o klasyczne usunięcie węzłów chłonnych w tej okolicy, aby nie pominąć ewentualnych przerzutów. Na szczęście sytuacje braku mapowania zdarzają się rzadko, zwłaszcza w doświadczonych ośrodkach stosujących ICG.

Znaczenie ultra-stagingu w ocenie zaawansowania

Samo wycięcie węzłów wartowniczych to po prostu sukces – kluczowe jest teraz ich dokładne zbadanie pod mikroskopem. Ultra-staging to określenie specjalistycznej procedury polegającej na bardzo dokładnej analizie histopatologicznej węzłów chłonnych wartowniczych. Standardowo patolog ogląda węzeł w kilku przekrojach barwionych hematoksyliną i eozyną (H+E). Ultra-staging natomiast oznacza, że węzły są cięte na wiele cienkich skrawków na różnych poziomach (tzw. badanie wielopoziomowe), a dodatkowo stosuje się barwienia immunohistochemiczne (np. przeciwciałami anty-cytokeratynowymi) w celu ujawnienia nawet pojedynczych komórek nowotworowych. Taka pogłębiona analiza pozwala wykryć mikroprzerzuty (przerzuty <2 mm) czy nawet izolowane komórki nowotworowe, które mogłyby zostać przeoczone w rutynowym badaniu. Dzięki ultra-stagingowi zwiększa się czułość oceny stanu węzłów. Wykazano, że u znacznego odsetka pacjentek obecność przerzutów w węzłach wartowniczych udaje się potwierdzić dopiero dzięki zastosowaniu tych technik – w jednym z przeglądów stwierdzono, że u 37% pacjentek z przerzutami do węzłów wartowniczych

wykryto je wyłącznie dzięki badaniu immunohistochemicznemu i seryjnym skrawkom, a standardowe barwienie H+E nie ujawniło tych zmian. Oznacza to, że bez procedury ultra-stagingu część mikroskopijnych przerzutów pozostałaby niezauważona. Znaczenie kliniczne wykrycia tak niewielkich przerzutów polega na dokładniejszym określeniu stopnia zaawansowania choroby i możliwości wdrożenia odpowiedniego leczenia uzupełniającego (np. radioterapii lub chemioterapii). Jeśli w węźle wartowniczym stwierdzi się przerzut (nawet mikroskopowy), rak endometrium zostaje zaklasyfikowany do wyższego stopnia zaawansowania, co zwykle stanowi wskazanie do intensywniejszego leczenia pooperacyjnego. Z drugiej strony, gdy węzeł wartowniczy jest wolny od nowotworu, z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że pozostałe węzły danej okolicy również nie zawierają przerzutów. W takiej sytuacji pacjentka może

uniknąć dodatkowej rozległej limfadenektomii (usunięcia wszystkich węzłów), która wiąże się z większym ryzykiem powikań. Ultra-staging wzmacnia zaufanie do wyniku badania wartowniczego – daje większą pewność, że brak przerzutu w węźle wartowniczym rzeczywiście oznacza brak przerzutów w całej okolicy.

Korzyści dla pacjentek

Zastosowanie opisanego podejścia – laparoskopowej histerektomii z biopsją węzła wartowniczego i ultra-stagingiem – przynosi liczne korzyści dla pacjentek. Przede wszystkim jest to metoda mniej inwazyjna niż tradycyjne operacje. Dzięki laparoskopii unika się dużego cięcia przez powłoki brzuszne; pacjentka ma tylko kilka małych nacięć, co oznacza mniejszy ból pooperacyjny, mniejsze ryzyko infekcji i szybsze gojenie. Badania

[ciąg dalszy na s. 12](#)

ciąg dalszy ze s. 11

porównawcze wykazały, że pacjentki operowane laparoskopowo tracą mniej krwi, rzadziej występują u nich powikłania pooperacyjne, a czas hospitalizacji jest istotnie krótszy niż po operacji otwartej. Zwykle po zabiegu laparoskopowym chora może opuścić szpital już w ciągu 2–3 dni, podczas gdy po laparotomii pobyt bywa dłuższy (nawet około tygodnia). Szybszy powrót do domu i sprawności przekłada się na lepszy komfort pacjentek i ich rodzin.

Kolejną korzyścią jest zmniejszenie ryzyka powikłań limfatycznych. Klasyczne podejście do oceny węzłów chłonnych w raku endometrium polegało kiedyś na usunięciu wielu (a nawet wszystkich) węzłów chłonnych w miednicy i okolicy okołoaortalnej. Jednak u większości chorych we wczesnym stadium tak rozległy zabieg nie przynosi bezpośredniej korzyści, bo tylko u mniejszości pacjentek stwierdza się przerzuty w węzłach – szacuje się, że ok. 20% kobiet z wczesnymi nowotworami narządu rodowego ma zajęte węzły, a w raku endometrium odsetek ten jest jeszcze niższy. Usuwanie wszystkich węzłów „na zapas” naraża zatem wiele pacjentek na zbędne powikłania, takie jak obrzęki limfatyczne nóg (spowodowane zaburzeniem odpływu chłonki) czy uszkodzenie nerwów i naczyń w miednicy. Wybiórcza biopsja węzłów wartowniczych rozwiązuje ten problem – pozwala skupić się na najistotniejszych węzłach do oceny. Jeżeli wartowniki są czyste (brak przerzutów), pacjentka unika dalszej limfadenektomii i związanych z nią powikłań. Jeśli zaś znajdzie się w nich przerzut, wówczas wiadomo, że choroba jest bardziej zaawansowana i można celowo zaplanować odpowiednie leczenie uzupełniające. Takie postępowanie zapewnia więc lepsze wyniki onkologiczne w sensie precyzyjnego dopasowania terapii do stopnia zaawansowania choroby. Co ważne, liczne badania potwierdziły, że ograniczenie się do procedury węzła wartowniczego nie pogarsza rokowań – wyniki przeżyć pacjentek leczonych z zastosowaniem tej metody

są porównywalne z tymi, u których wykonano pełne limfadenektomie. Jednocześnie pacjentki te czerpią korzyść z mniejszej liczby powikłań i lepszej jakości życia po operacji.

Doświadczenie bydgoskiej kliniki

W Klinice Położnictwa, Chorób Kobięcych i Ginekologii Onkologicznej Szpitala Uniwersyteckiego nr 2 im. dr. Jana Biziela w Bydgoszczy opisana technika jest z powodzeniem stosowana w leczeniu chorych na raka endometrium. Zespół kliniki posiada duże doświadczenie w laparoskopowych operacjach onkologicznych i jako jeden z pierwszych w regionie wdrożył procedurę identyfikacji węzłów wartowniczych przy użyciu ICG u pacjentek z nowotworami ginekologicznymi. Szpital dysponuje nowoczesnym sprzętem, w tym laparoskopowym systemem obrazowania fluorescencyjnego, który umożliwia przeprowadzenie mapowania węzłów wartowniczych zgodnie ze światowymi standardami. Również na etapie diagnostyki patomorfologicznej dostępne są u nas zaawansowane metody – wszystkie usunięte węzły wartownicze poddawane są pogłębionemu badaniu histopatologicznemu z użyciem technik ultra-stagingu, co zapewnia maksymalną dokładność oceny. Do chwili obecnej w klinice wykonano już znaczną liczbę operacji tą metodą, dając szansę na mniej obciążające leczenie wielu pacjentkom z rakiem trzonu macicy. Dzięki interdyscyplinarnej współpracy ginekologów onkologicznych, anestezjologów oraz patomorfologów, a także dzięki wyszkoleniu zespołu chirurgicznego w technikach małoinwazyjnych, możliwe jest przeprowadzenie całego procesu – od operacji po diagnostykę mikroskopową – na najwyższym poziomie. Przekłada się to na bezpieczeństwo i komfort pacjentek oraz na optymalne wyniki leczenia. Pacjentki operowane laparoskopowo z użyciem ICG szybko dochodzą do siebie po zabiegu i rzadziej wymagają długiej rehabilitacji, co jest ogromną wartością szczególnie dla kobiet starszych, często obciążonych innymi chorobami.

Zabieg laparoskopowej sakrokolpopeksji w Klinice Położnictwa, Chorób Kobięcych i Ginekologii Onkologicznej

W Klinice Położnictwa, Chorób Kobięcych i Ginekologii Onkologicznej pod Kierownictwem dr Rafała Adamczaka od niedawna odbywają się zabiegi laparoskopowej sakrokolpopeksji, które otwierają nowy rozdział w leczeniu schorzeń związanych z obniżeniem narządów rodnych. Ta przełomowa operacja, przeprowadzona przez zespół doświadczonych lekarzy, stanowi istotny krok w kierunku wprowadzenia nowoczesnych technik chirurgicznych w dziedzinie ginekologii. Pierwszy tego typu zabieg z użyciem zmodyfikowanego instrumentarium wykonali dr Bartłomiej Myszkowski i dr Agata Stawska.

Sakrokolpopeksja to procedura chirurgiczna, która ma na celu rekonstrukcję warunków anatomicznych pochwy i stabilizację narządu rodного co pozwala na leczenie wypadania narządów rodnych. Tradycyjnie zabieg ten był wykonywany metodą otwartą, jednak rozwój technologii laparoskopowej pozwala na przeprowadzenie go w sposób mniej inwazyjny, co wiąże się z krótszym czasem rekonwalescencji oraz mniejszym ryzykiem powikłań.

Zabieg laparoskopowej sakrokolpopeksji w Klinice Położnictwa, Chorób Kobięcych i Ginekologii Onkologicznej został przeprowadzony przy użyciu nowoczesnego sprzętu laparoskopowego. Lekarze wykonali kilka niewielkich nacięć w jamie brzusznej, przez które wprowadzono kamerę oraz narzędzia chirurgiczne. Dzięki technologii laparoskopowej możliwe było precyzyjne umiejscowienie siatki, która stabilizuje pozycję pochwy i narządów miednicy.

Korzyści z laparoskopowej metody

Zabieg laparoskopowy przynosi wiele korzyści w porównaniu z tradycyjną operacją. Pacjentki doświadczają mniejszych dolegliwości bólowych po operacji, krótszego czasu hospitalizacji oraz szybszego powrotu do codziennych aktywności. Dodatkowo, technika

ta ogranicza ryzyko powikłań, takich jak infekcje czy krwawienia, co czyni ją bardziej bezpieczną alternatywą dla pacjentek.

Reakcje pacjentek i zespołu medycznego

Pierwsza pacjentka, która przeszła ten innowacyjny zabieg, wyraziła ogromne zadowolenie z efektów operacji oraz profesjonalizmu zespołu medycznego. Lekarze, którzy wykonali zabieg, podkreślają znaczenie wprowadzania nowoczesnych technik chirurgicznych w codziennej praktyce ginekologicznej oraz ich wpływ na jakość życia pacjentek.

Podsumowanie

Wprowadzenie między innymi laparoskopowej histerektomii z biopsją węzła wartowniczego w raku endometrium oraz laparoskopowej sakrokolpopeksji do oferty Kliniki Położnictwa, Chorób Kobięcych i Ginekologii Onkologicznej jest dowodem na ciągły rozwój medycyny i dążenie do poprawy jakości życia pacjentek. Pacjentki odnoszą wymierne korzyści w postaci szybszej rekonwalescencji, krótszego pobytu w szpitalu i mniejszego odsetka komplikacji, przy zachowaniu bardzo dobrych wyników leczenia. Doświadczenie specjalistów z bydgoskiej kliniki Biziela w przeprowadzaniu takich operacji potwierdza, że nawet w warunkach lokalnego ośrodka można skutecznie wprowadzać światowe osiągnięcia medycyny, poprawiając jakość opieki nad chorymi. Nowoczesne techniki, takie jak ICG i ultra-staging, stają się integralnym elementem współczesnej ginekologii onkologicznej, dając nadzieję na lepsze rezultaty leczenia przy mniejszym obciążeniu dla pacjentek. Obecnie Klinika pod kierownictwem dr Rafała Adamczaka, stawiając na nowoczesne metody leczenia, potwierdza swoje miejsce w czołówce ośrodków ginekologicznych w Polsce.

Opracował dr n. med. Bartłomiej Myszkowski, specjalista położnictwa, ginekologii i ginekologii onkologicznej

KURS NEUROCHIRURGII CZYNNOŚCIOWEJ I STEREOTAKSJ

W dniach 13–15 maja bieżącego roku zespół połączonych klinik: Kliniki Neurochirurgii, Neurochirurgii Czynnościowej i Stereotaktycznej oraz Kliniki Neurochirurgii 10 Wojskowego Szpitala Klinicznego w Bydgoszczy miał przyjemność prowadzić kurs specjalizacyjny z zakresu neurochirurgii czynnościowej i stereotaksji dla lekarzy w trakcie szkolenia specjalizacyjnego z neurochirurgii. Jest to jedyny taki kurs organizowany w Polsce.

Szkoleniem objęto jedenaście osób z różnych części Polski: Lublina, Warszawy, Białegostoku, Kielc, Słupska, Sieradza i Bydgoszczy. Kurs składał się z części teoretycznej oraz praktycznej, obejmującej warsztaty na salach operacyjnych.

Ze strony Kliniki Neurochirurgii, Neurochirurgii Czynnościowej i Stereotaksji zajęcia prowadzili: prof. Paweł Sokal, dr Marcin Rudaś oraz dr Sara Kierońska-Siwak. W trakcie zajęć odbywających się w naszej Klinice uczestnicy mieli okazję wysłuchać interesujących wykładów, m.in. na temat:

- planowania zabiegów głębokiej stymulacji mózgu – prowadzący: dr n. med. Marcin Rudaś,
- rdzeniowych stymulatorów przeciwbólowych w leczeniu bólu neuropatycznego – prowadzący: dr hab. n. med. Paweł Sokal, prof. UMK,
- traktografii – praktyczne aspekty – prowadząca: dr n. med. Sara Kierońska-Siwak.

W części praktycznej kursanci obserwowali przebieg zabiegów implantacji elektrod do głębokiej stymulacji mózgu z celem w jądrze niskowzgórzowym, z użyciem mikrorejestracji (microrecordingu) oraz makrostymulacji w leczeniu choroby Parkinsona. Ponadto uczestniczyli w szeregu zabiegów implantacji rdzeniowych stymulatorów przeciwbólowych u pacjentów z zespołami bólowymi o charakterze

neuropatycznym oraz implantacji stymulatora nerwu tydkowego w przypadku zespołu pęcherza neurogennego.

Część kursu realizowana w 10. Wojskowym Szpitalu Klinicznym odbywała się pod kierownictwem prof. Marka Harata, prof. Jacka Furtały oraz dr. Marcina Birskego.

Młodzi lekarze mieli okazję uczestniczyć w zabiegach biopsji stereotaktycznych guzów mózgu oraz zabiegach ablacyjnych w leczeniu choroby Parkinsona.

Szkolenie stanowiło dla młodych lekarzy okazję do zdobycia wiedzy na temat neurochirurgii czynnościowej i stereotaktycznej – dziedziny, której procedury wykonywane są jedynie w wybranych ośrodkach klinicznych. Nasza Klinika Neurochirurgii należy do wiodących ośrodków tego typu w kraju. Dzięki współpracy z Kliniką Neurologii naszego Szpitala mamy możliwość prowadzić leczenie pacjentów z każdym wskazaniem neurologicznym wymagającym leczenia zabiegowego z tego zakresu.

Spotkanie było również doskonałą okazją dla młodych lekarzy do ciekawych i konstruktywnych dyskusji ze specjalistami.

NOWATORSKI ZABIEG IMPLANTACJI PRZEZSKÓRNEGO SYSTEMU AKTYWNEGO IMPLANTU UCHA ŚRODKOWEGO

13 marca 2025 r. zespół Kliniki Otolaryngologii, Onkologii Laryngologicznej i Chirurgii Szczerkowo-Twarzowej Szpitala Uniwersyteckiego nr 2 im. dr. Jana Biziela w Bydgoszczy przeprowadził implantację przezskórnego systemu aktywnego implantu ucha środkowego Sentio.

Jesteśmy drugim ośrodkiem w kraju, który przeprowadził taką procedurę. Prekursorem w Polsce był Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu w Kąkolewku, gdzie w grudniu 2024 r. przeprowadzono innowacyjną operację. Sam system uzyskał światową certyfikację w lipcu 2024 r. Wkrótce po tym zostały przeprowadzone pierwsze implantacje w USA i Niemczech – prof. dr hab. n. med. Paweł Burduk – kierownik Kliniki

Najlepszy w swojej klasie i najmniej aktywny system przezskórny.

Procesor dźwięku (Sentio 1 mini) stosowany w tej konstrukcji jest o 26% lżejszy od innych rozwiązań podskórnych, zaś implant (Sentio Ti) jest odpowiednio mniejszy o 14% i 39% od innych dostępnych na rynku. Urządzenie zapewnia dostęp do dźwięku w zakresie 360° i najszerzym paśmie wynoszącym 9,5 kHz. Sentio Ti jest implantem typu Super Powerful, zaprojektowanym tak, aby wspierać pacjentów przy pogłębiającym się ubytku słuchu, bez konieczności przeprowadzania dodatkowych zabiegów chirurgicznych. Sentio Ti został opracowany i zweryfikowany pod kątem większej maksymalnej mocy wyjściowej, dzięki czemu w przyszłości pacjenci będą mogli korzystać z wydajniejszych procesorów dźwięku. Sentio System jest przeznaczony dla kandydatów od dwunastego roku życia, u których zdiagnozowano przewodzeniowy ubytek słuchu, mieszany ubytek słuchu lub głuchotę jednostronną. Procedura jest dostępna dla pacjentów w ramach

■ Od lewej: dr hab. Aleksander Zwierz i mgr inż. Grzegorz Grajewski

■ Zespół podczas zabiegu: dr hab. Aleksander Zwierz, lek. med. Małgorzata Kotynia, instrumentariuszka Klaudia Wyrębska

refundacji Narodowego Funduszu Zdrowia. – zaznacza dr hab. Aleksander Zwierz.

10 kwietnia 2025 r. nastąpiło zaprogramowanie i podłączenie procesora do wszczepionego implantu u pacjenta leczonego w Szpitalu Uniwersyteckim nr 2 im. dr. Jana Biziela w Bydgoszczy. Zastosowane rozwiązanie spowodowało, iż uzyskał on znaczącą poprawę jakości słyszenia, co spowodowało dużą satysfakcję zarówno pacjenta, jak całego zaangażowanego w procedurę implantacji zespołu Kliniki.

OSIĄGNIĘCIA

HABILITACJA

W dniu 16 kwietnia 2025 roku Rada Dyscypliny Nauki Medyczne w Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu nadała stopień doktora habilitowanego Panu dr Aleksandrowi Zwierzowi (spec. otolaryngologii dziecięcej, lekarz w Klinice Otolaryngologii, Onkologii Laryngologicznej i Chirurgii Szczękowo-Twarzowej) w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki medyczne.

Oficjalne gratulacje złożyła dr n. med. Agnieszka Rogalska – Dyrektor Szpitala oraz dr n. med. Piotr Płeszka – Dyrektor ds. Lecznictwa.

NAGRODA ZA JAŁOWE POZYSKANIA KRWI PĘPOWINOWEJ

15 maja 2025 roku mgr Alina Kostrzewska – spec. położna w Klinice Położnictwa, Chorób Kobietych i Ginekologii Onkologicznej naszego Szpitala, odebrała nagrodę za zajęcie I miejsca w kategorii „Największa liczba jałowych pozyskań krwi pępowinowej” w województwie kujawsko-pomorskim w Programie Bezcenna Każda Kropla.

Celem programu jest poprawa jakości pobrań materiału biologicznego.

Mając na uwadze, że komórki macierzyste są pozyskiwane z myślą o ich przyszłym wykorzystaniu w leczeniu chorób, kluczowe znaczenie ma to, aby pobrana krew była możliwie jałowa i miała jak największą objętość.

Serdecznie gratulujemy!

20 LAT LECZENIA BIOLOGICZNEGO I DZIAŁALNOŚCI KLINIKI REUMATOLOGII – JUBILEUSZOWA KONFERENCJA REUMATOLOGICZNA.

Minęło już 20 lat od powstania Oddziału Klinicznego i Kliniki Reumatologii i Układowych Chorób Tkanki Łącznej w naszym Szpitalu. Z tej okazji 11 i 12 kwietnia 2025 roku odbyła się dwudniowa konferencja naukowa pt. „20 lat leczenia biologicznego chorób reumatycznych w Polsce”, która zgromadziła wybitnych specjalistów z całego kraju. Wydarzenie było połączone z kursem kapilaroskopii oraz kursem USG, które realizowane były we współpracy z Polskim Towarzystwem Reumatologicznym.

W trakcie konferencji odbyło się 16 sesji tematycznych, podczas których 62 prelegentów – przedstawicieli różnych ośrodków reumatologicznych z całej Polski – dzieliło się wiedzą, doświadczeniem oraz najnowszymi osiągnięciami w leczeniu chorób reumatycznych.

Podczas uroczystego otwarcia wydarzenia podsumowano dorobek naukowy i kliniczny naszej Kliniki. Wyróżnionym pracownikom listy gratulacyjne wręczyła Dyktork Szpitala – dr n. med. Agnieszka Rogalska, podkreślając ich wkład w rozwój opieki nad pacjentami oraz zaangażowanie w codzienną pracę. Wyróżnienia otrzymali:

- prof. dr hab. n. med. Sławomir Jeka
- dr n. med. Rafał Wojciechowski
- dr n. med. Małgorzata Węgierska
- dr n. med. Tacjana Barczyńska
- dr n. med. Agnieszka Kęsiak

■ Dr n. med. Agnieszka Rogalska (Dyktork Szpitala) i prof. dr hab. n. med. Sławomir Jeka (Kierownik Kliniki Reumatologii i Układowych Chorób Tkanki Łącznej)

- dr n. med. Kinga Kościńska- Ilczyszyn
- lek. Katarzyna Gajewicz-Sawicka
- dr n. o zdr. Paweł Żuchowski
- lek. Magdalena Banaszek – Mućka
- mgr Jakub Szczepaniak
- spec. Mariola Wiśniewska
- lic. piel. Grażyna Gmura – Żabińska
- lic. piel. Anna Pyszka
- mgr inż. Marta Starczewska

Jubileuszowa konferencja była nie tylko okazją do naukowej refleksji, ale również do spotkań i rozmów o przyszłości polskiej reumatologii. Gratulujemy wszystkim, którzy przyczynili się do sukcesu tego wydarzenia – prelegentom, uczestnikom i organizatorom.

SZKOŁA ELEKTORADIOLOGII 2025 – OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIE ELEKTORADIOLOGÓW W BYDGOSZCZY

■ Od lewej: dr n. o zdr. Beata Zwierko (Inspektor Ochrony Radiologicznej), prof. dr hab. n. med. Jerzy Walecki, (Konsultant Krajowy w dziedzinie radiologii i diagnostyki obrazowej, Kierownik Zakładu Radiologii w Centralnym Szpitalu Klinicznym MSWiA w Warszawie), dr n. med. Agnieszka Rogalska (Dyrektor Szpitala), dr n. med. Piotr Płeszka (Dyrektor ds. Lecznictwa), mgr Dominika Urbańska (Elektoradiolog)

W dniach 9–10 maja 2025 roku w przestrzeniach Młynów Rothera w Bydgoszczy odbyła się pierwsza edycja Ogólnopolskiej Konferencji „Szkoła Elektoradiologii”, poświęcona nowoczesnym kierunkom rozwoju diagnostyki obrazowej oraz roli zespołu interdyscyplinarnego w kompleksowej opiece nad pacjentem. Wydarzenie to było również wyraźnym podkreśleniem rosnącego znaczenia zawodu elektoradiologa we współczesnej medycynie, zarówno w kontekście technologicznego postępu, jak i skutecznej współpracy zespołowej.

Organizatorami Konferencji były:

- mgr Dominika Urbańska – Katedra Diagnostyki Obrazowej CM w Bydgoszczy, Zakład Radiologii i Diagnostyki Obrazowej SU nr 2 w Bydgoszczy

- dr n. med. i n. o zdr. Beata Zwierko – Katedra Fizjologii Wysiłku Fizycznego i Anatomii Funkcjonalnej CM w Bydgoszczy, Zakład Radiologii i Diagnostyki Obrazowej SU nr 2 w Bydgoszczy.

Motywy przewodnim wydarzenia było obrazowanie jamy brzusznej, stanowiące punkt wyjścia do dyskusji nad innowacjami technologicznymi, standardami praktyki klinicznej oraz współpracą specjalistów różnych dziedzin medycyny.

Dodatkowo, w ramach Konferencji, odbyła się promocja zawodów medycznych związanych z Wydziałem Nauk o Zdrowiu CM w Bydgoszczy, m.in. zawodu elektoradiologa, skierowana do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Celem nadrzędnym promocji było zainspirowanie i wsparcie młodych ludzi w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących ich przyszłej ścieżki edukacyjnej i kariery zawodowej.

Patronami Konferencji byli:

- Wydział Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum w Bydgoszczy
- Collegium Medicum w Bydgoszczy UMK w Toruniu
- Szpital Uniwersytecki nr 2 im. J. Biziela w Bydgoszczy
- kujawsko-pomorski oddział Polskiego Lekarskiego Towarzystwa Radiologicznego.

W wydarzeniu wzięło udział 140 elektoradiologów z całej Polski. Konferencję uroczystie zainaugurowało wystąpienie Dziekana Wydziału Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum w Bydgoszczy UMK w Toruniu, prof. dr. hab. Pawła Zalewskiego. Głos wsparcie dla elektoradiologów skierowali Dyrektorzy Szpitala Uniwersyteckiego nr 2 im. J. Biziela w Bydgoszczy: dr n. med. Agnieszka Rogalska i dr n. med. Piotr Pleszka.

Wykład inauguracyjny wygłosił prof. dr hab. n. med. Jerzy Walecki – konsultant krajowy w dziedzinie radiologii i diagnostyki obrazowej. W swoim wystąpieniu

szczególnie podkreślił znaczenie ścisłej współpracy pomiędzy elektoradiologami, radiologami a klinicystami, wskazując ją jako kluczowy element skutecznej diagnostyki i kompleksowej opieki nad pacjentem.

W gronie prelegentów znaleźli się również pracownicy Naszego Szpitala, m.in.:

- prof. dr hab. n. med. Jacek Budzyński,
- dr hab. n. med. Piotr Jarzemski, prof. UMK
- lek. Hubert Lange,

k którzy reprezentowali różnorodne obszary medycyny i obrazowania diagnostycznego.

Podczas uroczystej kolacji odbyła się licytacja obrazów na rzecz Dziecięcego Hospicjum Nadzieja w Toruniu. Akcja „Promieniuj dobrem” połączyła naukę, sztukę i wrażliwość serca.

Wydarzenie spotkało się z entuzjastycznym odbiorem środowiska zawodowego i stanowi istotny krok w kierunku budowania nowoczesnej, zespołowej diagnostyki obrazowej w Polsce.

XIV MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM ALERGOLICZNE

W dniach 14 i 15 marca 2025 roku w Bydgoskim Centrum Targowo-Wystawienniczym odbyło się XIV Międzynarodowe Sympozjum Alergologiczne kierowane do specjalistów alergologów, pediatrów, gastrologów, internistów oraz lekarzy rodzinnych zainteresowanych tematyką alergii pokarmowych i chorób towarzyszących.

Tematami wiodącymi Sympozjum były anafila, choroby układu oddechowego, a nadwrażliwości na pokarmy, choroby skóry, a nadwrażliwość na pokarmy, etiopatogeneza alergii na pokarmy, nowe metody diagnostyczne

w postępowaniu z alergią pokarmową, immunoterapia w nadwrażliwości na pokarmy, leczenie dietetyczne w nadwrażliwości na pokarmy.

Przewodniczącym Komitetu Naukowego był prof. dr hab. n. med. Zbigniew Bartuzi – Kierownik Kliniki Alergologii, Immunologii i Chorób Wewnętrznych naszego Szpitala.

DOSTĘPY NACZYNIOWE

W dniach 21 i 26 marca 2025 roku odbyło się szkolenie z dostępów naczyniowych pośrednich dla pielęgniarek oraz ratowników medycznych.

Na szkoleniu omówiono zagadnienia takie jak: czym jest i czym będzie się zajmował Zespół Dostępów Naczyniowych, jakie będą jego zadania i na czym będzie polegała współpraca personelu medycznego z Zespołem. Oprócz tego zostały omówione tematy bezpiecznych linii naczyniowych, jak je pielęgnować, czym jest wkłucie pośrednie oraz zasady jego pielęgnacji na oddziałach. Na zakończenie kursu wszyscy uczestnicy otrzymali certyfikaty.

Po zakończonym szkoleniu w dniu 1 kwietnia 2025 roku zostało wprowadzone Zarządzenie Nr 64/2025 w/s Powołania Zespołu Dostępów Naczyniowych w naszym Szpitalu w składzie:

Przewodnicząca Zespołu:

- mgr Agnieszka Durma (Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej)

Członkowie:

- lic. Wojciech Drobczyński (Oddział Kliniczny Chorób Wewnętrznych)
- mgr Adrianna Dymarkowska (Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej)
- lic. Kamil Gelert (Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej)

- lek. Filip Grabowski (Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej)
- lic. Piotr Grdeń (Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej)
- mgr Żaneta Harmoza (Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej)
- mgr Patryk Krzewiński (Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej)
- lic. Patryk Kubiński (Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej)
- dr n. med. Jakub Nożewski (Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej)
- mgr Patrycja Rybczyńska (Oddział Kliniczny Chorób Wewnętrznych)
- mgr Katarzyna Rydzińska (Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej)
- mgr Kamila Szulc (Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej)
- lic. Natalia Twarowska (Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej)
- lic. Bartosz Wojciechowski (Oddział Kliniczny Medycyny Ratunkowej)

Do zadań Zespołu Dostępów Naczyniowych w Szpitalu należy:

- Prowadzenie edukacji personelu szpitala w zakresie zakładania i tworzenia linii naczyniowej,
- Cewnikowanie naczyń obwodowych pod kontrolą USG
- Implantacja wkłucia pośredniego
- Konsultowanie z zakresu pielęgnacji wkłuć obwodowych,
- Wsparcie, szkolenie oraz nadzór i opieka nad pacjentem z dostępem naczyniowym.

WARSZTATY ANATOMICZNE

24 kwietnia 2025 roku lekarze zainteresowani chirurgią ręki, ortopedią, traumatologią oraz chirurgią plastyczną spotkali się w Katedrze Anatomii Prawidłowej Collegium Medicum w Bydgoszczy UMK w Toruniu, aby uczestniczyć w specjalistycznym kursie pt. „Chirurgia dłoni: anatomiczno-kliniczne problemy”.

Gospodarzem wydarzenia był dr hab. n. med. Mariusz Baumgart, prof. UMK – koordynator zespołu fizjoterapeutów w naszym Szpitalu.

Kurs został zrealizowany dzięki współpracy Kliniki Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu Szpitala Uniwersyteckiego im. A. Jurasza i Oddziału Klinicznego Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu naszego Szpitala.

VI BYDGOSKIE SPOTKANIA NEONATOLOGICZNE

W dniach 23–24 maja 2025 roku w Bydgoszczy odbyła się szósta edycja Bydgoskich Spotkań Neonatologicznych. To cenione wydarzenie naukowe zgromadziło wielu specjalistów oferując wykłady ekspertów, prezentacje szeroko pojętych zagadnień z zakresu neonatologii oraz praktyczne warsztaty.

Uczestnicy mieli okazję pogłębić wiedzę i doskonalić umiejętności w zakresie opieki nad najmłodszymi pacjentami. Konferencję zorganizowano pod kierownictwem naukowym dr hab. n. med. Iwony Sadowskiej-Krawczenko, prof. UMK – Dziekana Wydziału Lekarskiego CM UMK oraz Kierownika Kliniki Neonatologii naszego Szpitala.

WARSZTATY Z FUNDACJĄ „PIĘKNIEJSZE ŻYCIE”

26 marca 2025 roku w naszym Szpitalu Fundacja Piękniejsze Życie zrealizowała warsztaty z pielęgnacji skóry i makijażu dla Pań dotkniętych chorobą nowotworową. Dziękujemy za wsparcie, wspaniałą atmosferę i podpowiedzi.

Szczegółowe informacje dotyczące Fundacji wraz z kalendarium warsztatów realizowanych w Szpitalach/Centrach Onkologicznych są dostępne na stronie: <https://www.pieknieszezycie.pl/dla-pacjentow/kalendarium>.

Najbliższe spotkanie odbędzie się 25.06.2025 o godzinie 8:30.

DZIEŃ PATRONA

7 maja 2025 roku obchodziliśmy Dzień Patrona – szczególny moment, w którym z dumą wspominamy sylwetkę i dorobek doktora Jana Biziela. Jego inspirującą biografię przedstawił prof. Lechostaw Dworak – prawnuk brata naszego Patrona.

To była także wyjątkowa okazja, by uhonorować osoby i instytucje, które z ogromnym zaangażowaniem wspierają rozwój naszego Szpitala

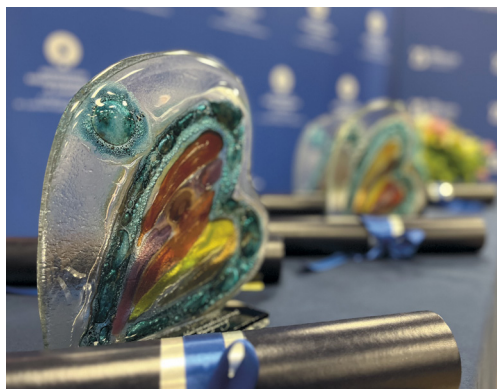

Tytuł „Zasłużony dla Szpitala Uniwersyteckiego nr 2 im. dr. Jana Biziela” otrzymali:

- prof. dr hab. n. med. Zbigniew Bartuzi
- dr n. med. Jadwiga Korenkiewicz
- mgr Lidia Karczewska
- Pan Ryszard Kosyta
- Toruńskie Zakłady Materiałów Opatrunkowych

Medale za wybitne osiągnięcia na rzecz Pacjentów otrzymały:

- dr hab. n. med. Anna Sinkiewicz, prof. UMK
- mgr Anna Kubiak
- mgr Barbara Wiczorkiewicz-Świtła
- Pani Bogumiła Lasek

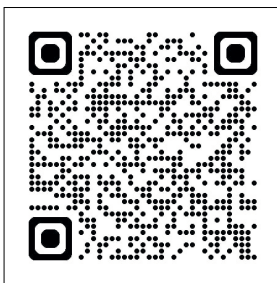

Wszystkim wyróżnionym składamy serdeczne gratulacje i podziękowania!

NOWOCZESNE TECHNOLOGIE W MEDYCYNIE

1 kwietnia 2025 roku na Wydziale Informatyki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy odbyło się seminarium pt. „Rozwój i wyzwania w obszarze systemów informatycznych w lecznictwie w świetle wieloletnich doświadczeń”, które poprowadził mgr Arkadiusz Kuziemski – koordynator Sekcji Administracji SI i Analiz z Działu Informatyki naszego Szpitala. W seminarium uczestniczył także mgr inż. Rafał Janas – kierownik Działu Informatyki.

Wydarzenie zostało zorganizowane w ramach porozumienia zawartego w styczniu. Szczegóły dostępne są pod linkiem:

■ Od lewej: mgr inż. Rafał Janas (Kierownik Działu Informatyki), dr hab. inż. Izabela Rojek, prof. uczelni (Kierownik Wydziału Informatyki, Dziekan), mgr Arkadiusz Kuziemski (Koordynator Sekcji Administracji SI i Analiz), dr inż. Dariusz Mikołajewski, prof. uczelni (Kierownik Katedry Systemów Inteligentnych i Teleinformatyki), prof. dr hab. inż. Marek Macko (Prorektor ds. Organizacji, Współpracy i Rozwoju).

<https://www.ukw.edu.pl/strona/aktualnosci/aktualnosci/77278>

WARSZTATY CYTOMETRYCZNE

W dniach 7–8 maja 2025 roku dr hab. Lidia Gackowska, prof. UMK (Kierownik Zakładu Diagnostyki naszego Szpitala) reprezentowała, jako wiceprezydent, międzynarodowe towarzystwo Baltic Flow Cytometry Society (BFCS) na warsztatach cytometrycznych organizowanych w Zespole Laboratoriów BRaIn Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

Wydarzenie Cyto-Logic Sp. z o.o. Flow Academy w Łodzi, objęte Patronatem przez BFCS, zakończyło się wielkim sukcesem! Intensywny program szkoleniowy zgromadził uznanych cytometrystów w celu poszerzenia ich umiejętności praktycznych

i pogłębienia wiedzy na temat nowoczesnej cytometrii przepływowej.

Prof. Lidia Gackowska z dumą reprezentowała towarzystwo BFCS, wygłosiła wykład rozpoczynający spotkanie, podkreślając znaczenie inicjatyw edukacyjnych w budowaniu silniejszej społeczności cytometrii przepływowej w Polsce i za granicą.

Spotkanie poza zajęciami praktycznymi, w trakcie sesji teoretycznych obfitowało w naukowe dyskusje, pełne pasji i wymiany doświadczeń.

INWESTYCJA W KOMPETENCJE – ROZWIJAMY SIĘ RAZEM. SZKOLENIA I WYDARZENIA EDUKACYJNE W II KWARTALE 2025 ROKU

Szkolenia oraz spotkania edukacyjne stanowią ważny element strategii rozwoju naszego Szpitala. W drugim kwartale 2025 roku zrealizowano szereg inicjatyw, które miały na celu zarówno wsparcie pracowników w ich codziennej pracy, jak i podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

1. Spotkania edukacyjne dla stażystów

W ramach integracji lekarzy stażystów i przybliżenia im zasad funkcjonowania naszego Szpitala, odbyło się kilka spotkań wprowadzających dla lekarzy stażystów:

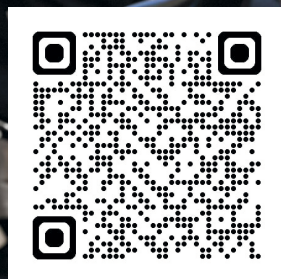
- 11 marca – spotkanie z dr n. med. Michałem Kułakowskim (Oddział Kliniczny Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu)
- 20 marca – spotkanie z lek. Wojciechem Świsłkiem (Klinika Hematologii)
- 7 kwietnia – spotkanie z prof. dr n. med. Pawłem Burdukiem (Klinika

Otolaryngologii, Onkologii Laryngologicznej i Chirurgii Szcękowo-Twarzowej)

- 13 maja – spotkanie z prof. hab. n. med. Pawłem Sokalem (Klinika Neurochirurgii, Neurochirurgii Czynnościowej i Stereotaktycznej).

Podczas tych wydarzeń stażyści zostali zapoznani z funkcjonowaniem poszczególnych klinik oraz specyfiką pracy w danej komórce organizacyjnej.

2. Rozwój osobisty i cyfrowe kompetencje

- 15 kwietnia – spotkanie z przedstawicielami Wojewódzkiego Urzędu Pracy dotyczące programu Kierunek Rozwój. Pracownicy zostali poinformowani o możliwości uzyskania dofinansowania na szkolenia i rozwój zawodowy (ponad 6 tys. zł przy 10% wkładzie własnym). Szczegóły: zainwestujsiebie.pl.
- 30 kwietnia – szkolenie z obsługi specjalistycznego sprzętu rehabilitacyjnego dla personelu Zakładu Rehabilitacji.
- 6 i 8 maja – kontynuacja szkoleń z zakresu MS Excel dla sekretarek medycznych. Szkolenia dofinansowano ze środków Unii Europejskiej.

ciąg dalszy na s. 26

ciąg dalszy ze s. 25

3. Cyberbezpieczeństwo – odpowiedzialność każdego z nas

27 maja odbyło się specjalistyczne szkolenie z zakresu cyberbezpieczeństwa dla Działu Informatyki oraz kadry zarządzającej. Spotkanie poprowadził Pan Krzysztof Kopeć – Inżynier Bezpieczeństwa Sieci w firmie Advatech, a program objął m.in.:

- Przykłady realnych cyberataków na placówki medyczne

- Zasady reagowania na incydenty
 - Tworzenie silnych haseł i ochrona kont użytkowników
 - Bezpieczna praca zdalna
 - Symulacje zagrożeń i analiza przypadków
- Szkolenie miało charakter praktyczny i pokazało, jak istotna jest codzienna czujność w cyfrowym środowisku szpitalnym.

4. ESG – kurs raportowania zrównoważonego rozwoju

Od 12 czerwca rozpocznie się kurs z zakresu sprawozdawczości ESG, zgodnie z wymogami dyrektywy CSRD i unijnych standardów ESRS. Uczestnicy omówią m.in.:

- Jak raportować dane środowiskowe, społeczne i zarządcze
- Jakie obowiązki będą dotyczyć szpitali od 2026 roku
- Jak przygotować się do pierwszego raportu ESG za rok 2025

Szkolenie będzie zorganizowane w ramach dofinansowania z EFS.

5. Edukacja i wsparcie kobiety w okresie w laktacji – II edycja

W dniach 12–14 czerwca oraz 26–28 czerwca odbędzie się kolejny kurs specjalistyczny „Edukacja i wsparcie kobiety w okresie laktacji”, finansowany przez Ministerstwo Zdrowia. Prowadzącą będzie edukatorka naszego Szpitala, mgr Agnieszka Ejmond. Tematyka kursu skupi się na wsparciu kobiet karmiących, udzielaniu fachowej pomocy laktacyjnej oraz szerzeniu dobrych praktyk w opiece poporodowej.

6. Praktyki wakacyjne – witamy studentów!

30 czerwca oficjalnie rozpoczną się praktyki wakacyjne dla studentów kierunków medycznych i nauk o zdrowiu. Jak co roku, nasz Szpital gości wielu młodych ludzi głównie z Collegium Medicum UMK, którzy zdobywają u nas pierwsze doświadczenia zawodowe. Praktyki potrwać do 19 września 2025 r. Życzymy wszystkim studentom owocnej nauki i dobrej atmosfery!

Opracowała: mgr Alicja Rączka –
Z-ca Kierownika ds. Szkoleń.

SZKOLENIE W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA PRZECIWPOŻAROWEGO

4 kwietnia 2025 roku miało miejsce szkolenie instruktażowe z zakresu przeciwpożarowego dla dyżurnych p.poż naszego Szpitala. Obejmowało ono zagadnienia takie jak:

- znajomości wymagań oraz aktualnie obowiązujących przepisów przeciwpożarowych,
- zapobiegania powstaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru w obiekcie i na stanowisku pracy,
- postępowania na wypadek powstania pożaru oraz prowadzenia ewakuacji,

- praktycznego użycia podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych występujących w szpitalu.

REALIZUJEMY PROJEKTY

W naszym Szpitalu na bieżąco przystępujemy do realizacji zadań inwestycyjnych współfinansowanych przez Skarb Państwa ze środków budżetu państwa. Poniżej przedstawiamy ostatnie przedsięwzięcia:

Projekt grantowy pn. „Wsparcie podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) ” o wartości 299 510,00 zł.

W ramach otrzymanych środków zakupimy sprzęt i wyposażenie medyczne, w tym:

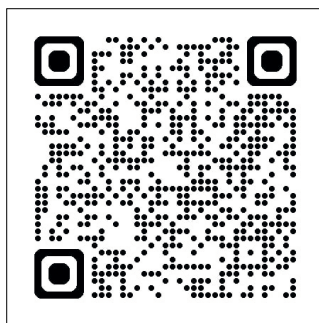
- pulsoksymetr,
- aparat USG,
- spirometr,
- wagę z analizatorem masy ciała,
- aparat EKG mobilny,
- elektroniczną tablicę do badania ostrości wzroku,
- dermatoskop,
- sprzęt komputerowy.

Projekt jest skierowany do wszystkich podmiotów wykonujących działalność leczniczą, posiadających umowę z NFZ o udzielanie świadczeń w ramach POZ, a z jego efektów będą mogli korzystać pacjenci placówki.

Szczegółowe informacje dostępne są pod linkiem:

https://www.biziel.umk.pl/projekty_unijne-45

NOWE WYPOSAŻENIE

W kwietniu nasz Szpital został wyposażony w nowoczesny aparat do fizjoterapii z falą uderzeniową Impactis M+ z funduszu prewencyjnego PZU Życie SA.

Sprzęt o wartości 23.000 zł, został przekazany do Zakładu Rehabilitacji. Zakup tego sprzętu umożliwi rozszerzenie oferty rehabilitacyjnej dla pacjentów szpitala, zwiększając dostępność do nowoczesnych terapii, co przełoży się na szybszy powrót pacjentów do pełnej sprawności oraz redukcję konieczności stosowania bardziej

inwazyjnych metod leczenia, takich jak zabiegi ortopedyczne.

III PRZEJAZD ROWEROWY Z OKAZJI EUROPEJSKIEGO DNIA PROFILAKTYKI UDAROWEJ

W Polsce każdego roku odnotowuje się około 80–90 tysięcy przypadków udaru mózgu.

Choć świadomość zagrożenia wzrasta, liczba zachorowań nadal pozostaje niepokojąco wysoka. Udar mózgu to choroba, której w wielu przypadkach można zapobiec – a jednym z kluczowych elementów profilaktyki jest regularna aktywność fizyczna.

■ Dr hab. n. med.
Mariusz Baumgart,
prof. UMK

10 maja 2025 roku promując profilaktykę wraz z Stowarzyszeniem Udarowcy – Liczy się Wsparcie, uczestniczyliśmy w rekreacyjnym rajdzie rowerowym.

Na czele naszej „Bizielowej drużyny rowerowej” dr hab. n. med. Mariusz Baumgart, prof. UMK z Kliniki Neurologii i Neurofizjologii Klinicznej.

■ Dr n. med. Agnieszka Rogalska – Dyrektor Szpitala i Maja Kozdrój – Wiceprezes Stowarzyszenia Udarowcy – Liczy się Wsparcie

MODERNIZACJE PRZESTRZENI

Remonty i modernizacje na terenie naszego Szpitala trwają – wszystko po to, by stworzyć jeszcze lepsze warunki dla pacjentów i pracowników. Każdy kolejny etap to krok w stronę nowoczesnej, funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni, która sprzyja zarówno leczeniu, jak i pracy personelu.

Zmiany obejmują m.in. odświeżenie wnętrz, poprawę infrastruktury technicznej oraz dostosowanie przestrzeni do współczesnych standardów opieki zdrowotnej. Szczególną uwagę przykładamy do komfortu pacjentów – od przyjaznych poczekalni, przez funkcjonalne sale, aż po lepszą dostępność.

Szpital staje się nie tylko bardziej nowoczesny, ale również bardziej estetyczny. Jasne kolory, nowe materiały wykończeniowe i uporządkowane otoczenie wpływają pozytywnie na atmosferę miejsca.

DBAMY O JAKOŚĆ

ZGŁASZANIE ZDARZEŃ NIEPOŻĄDANYCH – TWOJE BEZPIECZEŃSTWO, NASZ PRIORYTET

W trosce o bezpieczeństwo naszych pacjentów oraz ich rodzin, z przyjemnością informujemy o uruchomieniu specjalnej zakładki, która umożliwia zgłaszanie wszelkich zdarzeń niepożądanych związanych z leczeniem oraz opieką zdrowotną. Zachęcamy zarówno naszych pacjentów, jak i ich rodziny oraz opiekunów do dzielenia się swoimi doświadczeniami, abyśmy mogli nieustannie poprawiać jakość świadczonych usług.

Jak zgłosić zdarzenie?

- **1. Wypełnij formularz zgłoszenia** – Na dole strony dostępny jest formularz zgłoszenia, który można łatwo pobrać i wypełnić.
- **2. Zgłoszenie anonimowe** – Jeśli pragniesz zachować swoją tożsamość w tajemnicy, masz możliwość zgłoszenia zdarzenia anonimowo. Twoje dane osobowe nie będą konieczne, a Twoje zgłoszenie wciąż będzie dla nas cenne.
- **3. Prześlij formularz** – Gotowy formularz należy wysłać na adres e-mail:

zdarzenia.niepozadane@biziel.pl

Prosimy upewnić się, że zawiera wszystkie niezbędne informacje, abyśmy mogli podjąć odpowiednie działania.

Dlaczego warto zgłaszać?

Zgłaszanie zdarzeń niepożądanych to nie tylko sposób na ochronę siebie, ale także innych pacjentów. Twoje doświadczenia mogą pomóc nam w identyfikacji problemów oraz wdrożeniu skutecznych rozwiązań. Każde zgłoszenie traktujemy z najwyższą powagą i starannością.

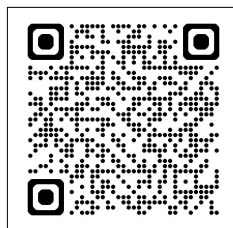
Dziękujemy za Twoją pomoc w tworzeniu bezpieczniejszego środowiska dla

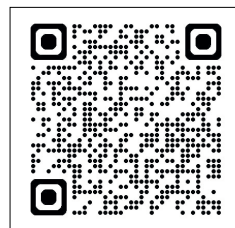
wszystkich pacjentów. Twoje bezpieczeństwo jest dla nas priorytetem!

BADANIE ANKIETOWE SATYSFAKCJI PACJENTA

W roku 2022 nasz Szpital podjął współpracę z Centrum Monitorowania Jakości w Krakowie w zakresie przeprowadzenia badań satysfakcji pacjenta w klinikach/oddziałach szpitalnych. Otrzymaliśmy indywidualny link do kwestionariusza oraz kod QR, które zostały zamieszczone na stronie www.biziel.umk.pl. Zachęcamy do wypełniania ankiet i dziękujemy wszystkim, którzy zechcą podzielić się swoimi odczuciami, refleksjami i sugestiami.

■ Badanie satysfakcji pacjentów hospitalizowanych

■ Badanie satysfakcji pacjentów poradni specjalistycznych

Zespół Szpitala Biziela

ZESPÓŁ ETYCZNY

W naszym Szpitalu działa Zespół Etyczny, którego zadaniem jest dokładna analiza zgłaszanych przypadków nieprzestrzegania zasad etyki zgodnie z Kodeksem Etyki Pracowników SU nr 2, Kodeksem Etyki Lekarskiej oraz Kodeksem Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej RP. Zespół po rozpoznaniu, czy zgłoszony problem ma znamiona natury etycznej udziela pomocy pacjentom, jak i pracownikom szpitala w rozwiązywaniu problemów etycznie wątpliwych w relacji pomiędzy pacjentem a osobą wykonującą zawód etyczny oraz pomiędzy pracownikami szpitala. Dotychczasowa działalność zespołu wykazała jego dużą przydatność w rozwiązywaniu etycznych problemów oraz poprawie zachowań i relacji i międzyludzkich.

Zgłaszanie wniosków odbywa się za pomocą poczty elektronicznej na adres: zespol.etyczny@biziel.pl lub przez zgłoszenie pisemne złożone w Kancelarii Szpitala w zaklejonej kopercie adresowanej do Zespołu Etycznego.

Wszystkie wnioski zgłaszane do zespołu podlegają bezzwłocznie wszechstronnej analizie zmierzającej do ustalenia rzeczywistego stanu faktycznego opisanego w zgłoszonej sprawie.

Po weryfikacji i dokładnej ocenie całokształtu przedstawionych okoliczności, Zespół Etyczny zajmuje odpowiednie stanowisko, o czym zawiadamia osobę zgłaszającą wniosek oraz dyrektora szpitala. Członkowie Zespołu Etycznego, jak również wszystkie inne osoby uczestniczące w wyjaśnianiu okoliczności zdarzenia opisanego we wniosku etycznym zobowiązane są do zachowania całkowitej poufności.

prof. dr hab. med. Władysław Sinkiewicz
Przewodniczący Zespołu Etycznego SU nr 2

www.biziel.umk.pl, kancelaria@biziel.pl

CZERWIEC 2025, NR 58 / 78

KWARTALNIK

**CENTRALA
TELEFONICZNA**
52 365 57 99

**SEKRETARIAT
DYREKTORA**
52 371 26 26

**ZESPÓŁ PORADNI
I PRZYCHODNI
REJESTRACJA**
52 365 59 99
52 365 59 98

**PODSTAWOWA
OPIEKA ZDROWOTNA**
52 365 56 25

WYDAWCA
SZPITAL UNIWERSYTECKI NR 2
im. dr. Jana Bizieła w Bydgoszczy

SKAŁD/DRUK
SKLADGAZET.PL

**WSZELKIE PRAWA
ZASTRZEŻONE ©**

